

Πανελλήνιες Εξετάσεις Ημερήσιων Γενικών Λυκείων

Εξεταζόμενο Μάθημα: Αρχαία Ελληνικά

Ημερομηνία: 4 Ιουνίου 2024

Ενδεικτικές Απαντήσεις Θεμάτων

Διδαγμένο κείμενο

A1.

- Σωστό:** «ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίοις ἕκαστοι διωρισμένοι δικαίοις»
- Σωστό:** «ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης»
- Λάθος:** «Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ, τοῖς μὲν Ἕλλησιν ἡγεμονικῶς τοῖς δὲ βαρβάροις δε σποτικῶς χρώμενος, καὶ τῶν μὲν ὡς φίλων καὶ οἰκείων ἐπιμελόμενος τοῖς δ' ὡς ζῴοις ἢ φυτοῖς προσφερόμενος, πολέμων πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν»
- Σωστό:** «οὓς τῷ λόγῳ μὴ συνῆγε τοῖς ὅπλοις βιαζόμενος»
- Σωστό:** (προσέταξεν ἡγεῖσθαι πάντας...) «ἄλλο φύλους δὲ τοὺς πονηροὺς»

B1. Ο Πλούταρχος στο απόσπασμά του από το έργο «Περὶ Ἀλεξάνδρου τύχης καὶ ἀρετῆς» προβαίνει στη σύνδεση διαφόρων πτυχῶν της πολιτικῆς του Ἀλεξάνδρου με τὴ στωικὴ φιλοσοφικὴ διδασκαλία γιὰ τὴν οἰκουμενικὴ πόλιν. Συγκεκριμένα, ἡ πολιτικὴ του Ἀλεξάνδρου πρόβαλλε τὴν πεποίθησιν, ὅτι εκπληρώνει ἓνα θεϊκὸ σχέδιον, μιὰ θεϊκὴ ἀποστολὴ γιὰ τὴν ἐπιβολὴ μιᾶς οἰκουμενικῆς τάξης πραγμάτων (ἀρμοστής) καὶ γιὰ τὴ συμφιλίωσιν ὅλων τῶν λαῶν (διαλλακτής). Ἐτσι, σύμφωνα με τὸν Πλούταρχο, ὁ Ἀλέξανδρος παρουσιάζεται ὡς ἓνας πολιτικὸς με ὄραμα τὴ δημιουργία καὶ ἐπιτευξη ἑνὸς οἰκουμενικοῦ κράτους, στο ὁποῖο ὅλοι οἱ λαοὶ θὰ συμβιώνουν ἰσότημα, χωρὶς τὸ αἰσθημα τῆς ὑποταγῆς σὲ ἄλλους, πράγμα που θὰ γεννοῦσε ἐξεγέρσεις καὶ συνωμοσίες ἀπὸ τὴ μίαν πλευρὰ, ἀλλὰ καὶ τιμωρητικὲς συμπεριφορὲς ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ του κατακτητῆ (πολέμων πολλῶν καὶ φυγῶν ἐνέπλησε καὶ στάσεων ὑπούλων τὴν ἡγεμονίαν). Ἐπίσης, ὁ Ἀλέξανδρος γιὰ νὰ πετύχει ἐπέκτασιν καὶ σταθεροποίησιν τῆς κυριαρχίας του υιοθέτησε στάσιν εἰρηνικῆς ἐνταξῆς τῶν φυλῶν καὶ τῶν λαῶν που συναντοῦσε κατὰ τὴν ἐκστρατεία του, χρησιμοποιώντας κυρίως τὸν λόγο (λογικὴ καὶ ομιλία/πειθῶ). Μόνον σὲ περιπτώσεις κατέφυγε στὴ βία τῶν ὀπλῶν γιὰ ὅσους δὲν ἔπειθε νὰ ἐνωθῶν μαζί του χωρὶς ἀντίστασιν (συνῆγε τοῖς ὅπλοις βιαζόμενος).

Συνάμα, ὁ Μ. Ἀλέξανδρος παρουσιάζεται νὰ ἔχει σχεδιάσει καὶ νὰ ἐφαρμόζει ἓνα πρόγραμμα πολιτιστικῆς ὁμογενοποίησης καὶ προώθησιν νέων ἀξιών, οἱ ὁποῖες νὰ ανταποκρίνονται στὴ νέα πραγματικότητα που δημιουργήθηκε με τὴν ἐκστρατεία του. Πάντως, ὁ νέος ἐλληνιστικὸς κόσμος που προέκυψε ἀπὸ τὴν ἐκστρατεία του Ἀλεξάνδρου ἀνέδειξε καινούργιες ἀξίες, που ὑπονόμευσαν τὴς ἀξίες τῶν πόλεων κρατῶν· καὶ στο ἠθικὸ-πολιτικὸ ἐπίπεδον, ἡ ἠθικὴ του διδασκαλία τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Ἀριστοτέλη, ἀντιστοιχοῦσε στὴ μικρὴ κλίμακα μιᾶς πόλης καὶ ὄχι στὴν ἀναδυόμενη οἰκουμένη. Μέσω μιᾶς παρομοίωσης, λοιπὸν, ἀναδεικνύει τὴν πολιτικὴν τῆς Ἀλεξάνδρου, παρομοιάζοντάς τὴν με ἀνάμειξιν οἴνου καὶ νεροῦ μέσα σὲ ἓνα μεγάλο συμποσιακὸ ἀγγεῖον (ὥσπερ ἐν κρατῆρι φιλοτησίῳ). Ὅπως, λοιπὸν, συντελεῖται ἡ ἀνάμειξιν στο συμποσιακὸ ἀγγεῖον, ἔτσι προωθείται καὶ ἡ ἀνάμειξιν ἠθῶν καὶ ἐθίμων, ὥστε ὅλοι μαζί νὰ συναποτελέσουν ἓνα ἀρμονικὸ σύνολον, στο ὁποῖον ὁ καθένας θὰ ἔχει τὴ θέση του. Ἀκόμη, τὸ πρόγραμμα πολιτιστικῆς ὁμογενοποίησης περιελάμβανε τὴν ἀνάμειξιν τῶν διαφορετικῶν τρόπων ἐνδυσης, διατροφῆς, συνηθειῶν καὶ τὴν ἐνθάρρυνσιν ἢ ὁργάνωσιν μεικτῶν γάμων (τοὺς βίους καὶ τὰ ἦθη καὶ τοὺς γάμους καὶ τὰς διαίτας)

Τέλος, προωθοῦνται νέες ἠθικοπολιτικὲς ἀντιλήψεις που υπερέβαιναν τὸν παραδοσιακὸ διαχωρισμὸν σὲ Ἕλληνας καὶ βαρβάρους καὶ νοηματοδοτοῦσαν τὴς ἐννοιες αὐτὲς με διαφορετικὸν τρόπο. Πλέον, κριτήριον διαχωρισμοῦ δὲν θεωρεῖται ὁ τόπος καταγωγῆς καθὼς ὑπάρχει μιὰ νέα ἀντίληψιν

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

για την πατρίδα. Ως πατρίδα τους θεωρούν την οικουμένη και όχι μόνο την πόλη από την οποία προέρχονται (πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἡγεῖσθαι πάντας) και ως ακρόπολή τους και φρουρά το στρατόπεδο (ἀκρόπολιν δὲ καὶ φρουρὰν τὸ στρατόπεδον). Ἐτσι, η ἀγάπη προς την πατρίδα συνεχίζει να θεωρείται βασικό καθήκον, ὁμως καθὼς το άτομο δεν προσδένεται οὔτε περιορίζεται στην πόλη και τον τόπο του, ο ὅρος διευρύνεται, για να συμπεριλάβει τελικά ολόκληρο τον κόσμο. Μπορεί να μην θεωρείται ως κριτήριο διαχωρισμοῦ ο τόπος καταγωγῆς, ἀλλά υιοθετεῖ ἕνα ηθικό κριτήριο που σχετίζεται με την ἀρετή και την κακία – κάποιος εἶναι Ἕλληνας/συγγενῆς ἀπὸ την ἀρετή του και βάρβαρος/αλλοεθνῆς ἀπὸ την κακία του (συγγενεῖς δὲ τοὺς ἀγαθοὺς, ἄλλο φύλους δὲ τοὺς πονηροὺς).

B2. Ακολουθεῖ ἡ ἀπάντηση

B3.

- α. ἔνταση
- β. προαιρετική
- γ. κράση
- δ. πληθυσμοῦ
- ε. χρήσης

B4.

- 1. γ
- 2. α
- 3. β
- 4. α
- 5. α

Γ. Αδίδακτο κείμενο

Γ1. Και οἱ ἄρχοντες στη Σάμο και κυρίως ο Θρασύβουλος, ο οποίος πάντα βέβαια ἦταν της ἴδιας γνώμης, ἀφοῦ μετέβαλε την πολιτική κατάσταση, ὥστε να ἐπαναφέρει ἀπὸ την ἐξορία τον Ἀλκιβιάδη, και τελικά με συνέλευση ἔπεισε την πλειονότητα των στρατιωτῶν, και, ὅταν αυτοὶ ἀποφάσισαν με την ψήφο τους για τον Ἀλκιβιάδη ἐπιστροφή και ἀμνηστία, ἀφοῦ ἔπλευσε μέχρι τον Τισσαφέρνη, γύρισε στη Σάμο τον Ἀλκιβιάδη, θεωρώντας μόνη σωτηρία ἀν ἀπομάκρυνε ἀπὸ τους Πελοποννησίους τον Τισσαφέρνη για χάρη τους.

Γ2. Ακολουθεῖ ἡ ἀπάντηση

Γ3.

- α. πλῆθος: πλήθει(ν)
ἴδιαν: ἰδιαιτέραν / ἰδιωτέραν
πολλά: πλείστα
ἑαυτοῦ: ἑμᾶς αὐτάς
ὑπαρχουσῶν: ὑπαρχόντων
ἐλπίδων: ἐλπίδι
- β. ἔπεισε: πέπεικε(ν)
ψηφισαμένων: ἐψηφισμένων
πλεύσας: πεπλευκῶς
κατήγεν: καταγήοχε(ν) / κατήχε(ν)

ΜΕΘΟΔΙΚΟ

Γ4.

α.

τὰ πράγματα: αντικείμενο στο ρήμα «μετέστησε»

ἄδειαν: (άμεσο) αντικείμενο στη μετοχή «ψηφισαμένων»

ὡς τὸν Τισσαφέρην: επιρρηματικός εμπρόθετος προσδιορισμός στη μετοχή «πλεύσας» ο οποίος δηλώνει κατεύθυνση σε πρόσωπο.

ἐκκλήσις: υποκείμενο στη μετοχή «γενομένης»

τῶν μελλόντων: επιθετική μετοχή ως ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική αντικειμενική στο «ἐλπίδας» (υποκείμενο μετοχής: τῶν)

οἴκοι: επιρρηματικός προσδιορισμός στη μετοχή «οἱ ἔχοντες» ο οποίος δηλώνει στάση σε τόπο

τῷ Τισσαφέρνει: ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, δοτική αντικειμενική στο «οἱ πολέμιοι»

β.

πλεύσας: επιρρηματική χρονική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο «Θρασύβουλος» του ρήματος «κατήγεν». Λειτουργεί συντακτικά ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρήμα «κατήγεν» και δηλώνει το προτερόχρονο.

Ανάλυση της χρονικής μετοχής σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση: ἐπεὶ / ὅτε ἔπλευσε(ν)

Επιμέλεια:

Αναστασάκη Γεωργία, Λώλης Δευτέρης, Πήχας Νεκτάριος

Ευχόμαστε καλά αποτελέσματα!

Υπολογισμός Μορίων Πανελλαδικών 2024

Χρησιμοποιήστε την Εφαρμογή για να **υπολογίσετε Μόρια** για κάθε Πανεπιστημιακό Τμήμα / Σχολή!

Υπολογίστε Μόρια, δείτε τα **Τμήματα Επιτυχίας** (με τις περσινές βάσεις), τις **Ελάχιστες Βάσεις Εισαγωγής** για κάθε Ειδικό Μάθημα και για κάθε Πανεπιστημιακό Τμήμα μέσα από την [ιστοσελίδα](#) του ΜΕΘΟΔΙΚΟΥ ή την Android Εφαρμογή: [mobile app](#)